

Jumalateenistus Nõos P, 06.10.24 kell 11.00, 19. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Kl 1:19–23; Jh 7:40–52

Pihikõne: Lk 11:3

Jutlus: 4Ms 21:4–9

Laulud: 203 (1–3); 96 (1–4, 5); 330 (1–5); 285 (1–5)

Hoori mäe juurest läksid nad ära Kõrkjamere teed mööda, et minna ümber Edomimaa; aga rahvas tüdines teekonnal. Ja rahvas rääkis vastu Jumalale ja Moosesele: „Miks olete meid toonud Egiptusest kõrbe surema? Sest ei ole leiba ega vett ja meie hing tülkab seda viletsat toitu.” Siis Issand läkitas rahva sekka mürgiseid madusid ja need salvasid rahvast ning Iisraelis suri palju rahvast. Siis rahvas tuli Moosese juurde ja nad ütlesid: „Me tegime pattu, et rääkisime vastu Jumalale ja sinule. Palu Issandat, et ta võtaks meilt ära need maod!” Ja Mooses palvetas rahva eest. Ja Issand ütles Moosesele: „Tee enesele madu ja pane see ridva otsa, siis jääb elama iga salvatu, kes seda vaatab!” Ja Mooses tegi vaskmao ning pani selle ridva otsa. Kui siis madu oli salvanud kedagi, aga too vaatas vaskmadu, siis ta jäi elama.

Laulsime enne jutlust laulu, mida tavaliselt lauldakse Suurel Reedel: „See, kes ristisambas ripub, Jeesus, on mu armastus!“ Küllap teate, miks! Nimelt on vaskmadu, millest meie tänane kirjakoht kõneleb, Kristuse võrdkuju. Jeesus ise viitab teatavasti sellele jutuajamises variser Nikodeemosega Jh 3:14j: „Ja nõnda nagu Mooses ülendas kõrbes vaskmao, nõnda peab ülendatama Inimese Poeg, et igaühel, kes usub, oleks temas igavene elu.“

Kui Jeesus ise seda niimoodi ütleb, siis tuleb uskuda. Siiski tahab meie inimlik uudishimu teada saada, miks kasutatab Jumal just madu, seda neetud looma (meenutagem pattulangusloo epiloogi 1Ms 3:14!) tervenemiseks ja Jeesus võrdleb end just maoga?

Võib-olla annab võtme mõistmiseks apostel Pauluse sõna 2Kr 5:21: „Ta on teinud patuks meie asemel selle, kes patust midagi ei teadnud, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees.“ Paulus mõtleb siin „tema“ all muidugi Jeesus Kristust, kes on ju Jumala Poeg ja seetõttu patuta. Ent teatavasti mõisteti Jeesus surma justnimelt patu pärast, mida inimesed arvasid ta teinud olevat: see puusepa poeg Naatsareti Jeesus tegi nende arvates end Jumalaga võrdseks.

Inimlikus mõttes oligi neil õigus, sest ükski inimene ei tohi end Jumalaga võrdseks teha. Aadam ja Eeva püüdsid keelatud vilja süües saada selliseks nagu Jumal, kuid sellega nad astusidki patu meelevalla alla ja, võib öelda, said ise patuks. Sest kui keegi teeb kellegi käsu järgi, siis ta ongi oma käskija mõttekaaslane ja käepikendus. Kui patt, kurat ja surm sundisid Aadamat ja Eevat pattu tegema, siis said nad patu käsilasteks ja seega ise patuks.

Kuid Jeesuse risti löönud inimesed eksisid siiski rängalt, sest Jeesus on Jumala Poeg ja võib end Jumalaga võrdseks teha. Järelikult, kui Jeesus risti löödi, siis inimesena suri ta justkui patu võrdkujuna, kuid Jumalana oli ta patuta.

Seepärast on hästi võrreldavad ka madu ja Jeesus ning on mõistetav, miks Piiblis neid seostatakse. Madu on teatavasti patu, surma ja kuradi võrdkuju ning pealegi Jumala poolt neetud selle eest, et ta pettis Aadamat ja Eevat ja meelitas nad niiviisi patu küttesse. Jeesus Kristus aga on Jumala võrdkuju ning sellisena püha ja loomulikult patuta.

Vaskmao loos ja selle uustestamentlikus tõlgenduses aga pööratakse need kaks, madu ja Jeesus Kristus, vastandmärgiliseks: maost saab püha olend, ristilöödud Kristus aga saab patuks. Siit näeme, et Jumal võib teatud tingimustel muuta püha patuks ja patu pühaks – vastavalt sellele, mis on Jumala eesmärk.

See tõdemus on aga ju heaks uudiseks, evangeeliumiks ka kõigile inimestele, ka mulle teiega! Sest kui nõustume, et oleme sünnist saati ja läbinisti patused inimesed, siis on Jumal valmis meid tegema pühaks läbi uuestisünni ristimise – just nii nagu Jeesus soovib seda Johannese evangeeliumi 3. peatükis teha variser Nikodeemosel. Ja samamoodi, kui meie, inimesed, peame kedagi või midagi pühaks, siis võib Jumal tema või selle teha patuseks.

Viimase väite heaks tõestuseks on ju see, mida Piiblis kõneldakse vaskmao hilisemast käekäigust.

2Kn 18. peatükis kõneldakse Juuda kuningas Hiskijast, kes tegi oma eelkäija Taaveti kombel seda, mis oli õige Issanda silmis: „Tema kõrvaldas ohvrikünkad, purustas sambad, raius maha viljakustulbad ja pihustas vaskmao, mille Mooses oli teinud; sest kuni nende päevadeni olid Iisraeli lapsed suitsutanud sellele; seda kutsuti Nehustaniks.“

Tuleb siis välja, et see vaskmadu, mille Jumal oli kord kõrbes Moosese palve peale teinud pühaks, et inimesed tema peale vaadates maohammustusest terveks saaksid, seesama vaskmadu oli nüüd saanud jälle patu võrdkujuks, kuna inimesed hakkasid seda austama kui ebajumalat.

Mida sellest võiks järeldada? Ehk seda, et ühtegi loodud asja või olendit ei tohi kunagi austama hakata, isegi siis, kui Jumal on kord andnud talle pühaduse.

Meil, inimestel on ju kombeks hakata austama olendit, inimest või asja, kes või mis näib meile eriline.

Eelmisel pühapäeval, mihklipäeval kõnelesime inglitest ja sellest, et inimesed kipuvad neid austama ja nende poole paluma. Inglid näivad meile ju olulised ja erilised olendid! Ent nii erilised kui inglid meile ka ei tundu ja nii vajalikke tegusid kui nad ka ei tee – nad on siiski vaid loodud olendid. Nii nagu inimesed on Jumala loodud. Ja ei ingleid ega erilisi inimesi ei tule jumalana austada.

Samamoodi, kui looduses on mõni erilisena tunduv paik – Eestis näiteks mõni liivakivipaljand või koobas või kärestikuline jõgi või vana ja suur puu –, siis hakkavad inimesed seda austama, justnagu tuleks tema vägi temast enesest. Võib-olla millalgi ongi Jumal lasknud sellisel paigal või puul erilisena paista, kuid sellest ei tohi teha järeldust, et see paik või puu ongi olemuslikult austamist väärt. Austada tuleb Jumalat, kes on selle erilise paiga teinud!

Samuti, inimesed austavad mõnesid inimesi rohkem kui teisi. Jah, Jumal on neile ehk andnud erilised võimed, mille tõttu teiste inimeste elu muutub ehk paremaks. Kuid sellepärast ei saa neid inimesi veel austama hakata. Sest nende anded on pärit Jumalalt ja kui kedagi austada, siis Jumalat – selle eest, et ta on sellised anded inimestele andnud.

Meie kirikus, nii nagu paljudes muudeski kirikutes, on altarimaalil ristilöödud Jeesus Kristus, keda võib tõepoolest vaadelda kui vaskmadu kõrbes, mille peale vaatamine Iisraeli rahva maohammustusest terveks tegi. Kristus pole ju vähem vägev kui üks ridva otsa riputatud vaskmadu! Mk 16:18 ütleb Jeesus, et Kristusesse uskujad tõstavad paljaste kätega üles mürkmadusid. Ja Ap 28:5 öeldakse, et apostel Paulusele, keda oli salvanud mürkmadu, ei teinud maohammustus mingit kahju.

Usk Jeesus Kristusesse on tõepoolest võimsaim ravim, sest ka lootusetus seisus haiged saavad Kristuse nime pärast terveks. Ometi pole Jumal seadnud usku Jeesusesse ja inimese füüsilist tervenemist üksühesesse vastavusse. Teame ju palju näiteid, kus väga usklik inimene on sügava erivajadusega või lootusetult haige.

Võib-olla on see nii seetõttu, et Jumal ei taha, et inimesed loodaksid Jeesus Kristuse peale ainult selles elus. Oleks ju väga mugav: kui jääd haigeks, siis palud Kristust ja tema teeb sind terveks! Kuid apostel Paulus ütleb 1Kr 15:19: „Kui me loodame Kristuse peale üksnes selles elus, siis me oleme kõigist inimestest armetumad.“ Võib-olla võiks seda mõista nii: Jumal ei taha, et me austaksime Kristust ainult selle pärast, mida me saame Temalt oma maises elus. Sel juhul oleks tegu justkui oma uss poolele teele jäämisega. Sel juhul olekski Kristus pelgalt nagu vaskmadu, loodud olend, kes on Jumala poolt saadetud meile inimlikku tervist kinkima.

Ent Jeesus Kristus on enam kui loodud olend, ta on ise Looja, sest ta on Sõna, mis oli alguses, oli Jumala juures ja oli Jumal. Nõnda on ristil rippuva Kristuse peale uss vaatamine nii-öelda kahekordse mõjuga. Esiteks, kui inimesel on usk Kristusesse kui Jumala Pojasse, siis pääseb ta välja patu, surma ja kuradi haardest ning pärib igavese elu. See on see ülim, mida Jumal tahab, et inimesega tema elus juhtub.

Ent teiseks, kui see nii-öelda tingimus on saavutatud, siis kingib Issand inimesele ka muud, näiteks seda, millest Jeesus kõneleb juba eelmainitud kirjakohas Mk 16:17j: „Kuid uskujaid saavad sellised tunnustähed: minu nimel ajavad nad välja kurje vaime, räägivad uusi keeli, tõstavad paljaste kätega üles mürkmadusid, ning kui nad jooksid midagi surmavat, ei kahjustaks see neid; haiged, kellele nad panevad käed peale, saavad terveks.“ Võib-olla saab mõte, mida püüdsin esitada, selgemaks ka Jeesuse sõna kaudu Mäejutluses Mt 6:33: „Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema

õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!“ Seega võidakse meile anda tervist ja õnne selles elus vaid juhul, kui me usume Jeesusesse Kristusesse kui Päästjasse, kes viib meid igavese ellu.

Hb 12:2 on öeldud: „Vaadake üles Jeesusele, usu alustajale ja täidesaatjale, kes häbist hoolimata kannatas risti temale seatud rõõmu asemel ja on nüüd istunud Jumala trooni paremale käele.“ Seepärast, vaadake alati Jeesuse peale nagu Iisraeli rahvas vaatas vaskmao peale. Ent mitte selleks, et pärida maine õnn, vaid selleks, et pärida igavene elu!

Aamen.